

בחדש דצמבר בלבד!

\$ 6 ליום!

אצלנו תקבל רכב חדיש (אוטוביאנקי) תמורת 6 דולר ליום בלבד + 0.16 דולר לקילומטר.

"רולי השכרת רכב בע"מ"

בני ברק, רחוב הרצל 16, טלפונים: 03-709577, 03-708601

נתניה, ככר העצמאות 10, טלפון 053-38421

המחירים אינם כוללים מע"מ וביטוח.

"סזמי" — תמי פינץ

בן-יהודה 192 תל-אביב

**דברים יפים,
חפצי אמנות ומתנות**

בשבוע חנוכה

מחירים מיוחדים מאוד

כוי זה אריק שחף?

אריק שחף מוכר מכשירים אלקטרוניים ומכוניות לישראלים במינכן — במחירי הנחה מדהימים! כדאי לך לטלפן כבר מנמל-התעופה 089)365095/6

מודעה זו תזכה אותך בבנוס נוסף!

איתן עמיחי הדברת מזיקים

בע"מ
מומחים להדברת תיקנים
(ניקוס, תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים)

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש"מט"ב עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

שולה

ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
ת"א, המלך גורג 89

טלפונים:
284919
295318

השתלת ציפורניים

בעיות

ולבטים

בחי המין

מאת

ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהל: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3. תאריך: 136, העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך תכנית: יוסי שנון • רכז מערכת: שלמה פרנקל • עורכי כיתוב: ענת ישראלי וגורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציוס מנשה • עורכת דפוס: אהובה קורן • ראש המינהל: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרני • המדל: העולם הזה • בע"מ • הדפסה: הדפוס החדש • בע"מ • תל-אביב • הפצה: גר" בע"מ

שבועי-העסק התכוונו להתעשר בעיקר ממודעות של ראשי-המפלגות, ובעיקר של ראשי-הליכוד, אסור היה להתקף אותם.

התיקו הגדול של רחוב ראשי היה לקצור את קציר-ההובל בימי הבחירות לרשויות המקומיות. זה היה חשבון קר: מקומן מתאים לפירסום מודעות בבחירות מקומיות. בתקופת הבחירות יש למפלגות שפע של כסף, ואין הן יודעות מה לעשות בו. הן יפרסמו מודעות, והחינוגים יתעשרו. אחרי-כך נראה הלאה.

החשבון היה מוטעה. הבחירות המקומיות היו הפעם "עניות". לא היה למפלגות שפע של כסף, והן מיעטו בפירסום מודעות. בינתיים הצטברו חובות-ענק, מכיוון שכל העסק התנהל מלכתחילה ללא חשבון אמיתי, תוך ציפה למטרה-כסף.

ההתמוטטות היתה בלתי-נמנעת מלכתחילה. גם אילו יכלו לגרוף יותר כסף בתקופת-הבחירות, היו מנהלי רחוב ראשי סוגרים את העיתון, כי חסרה להם הגישה היסודית הדרושה למנהל כליתקשורת. בלטה עוד תופעה בפרויקט זה: רבים מאנשי-המפתח באו מן הטלוויזיה. נראה כי החיים בחממה של כליתקשורת "ממלכת" ומנופוליטי, החי על חשבון הציבור מבלי שניתנה לציבור כל אפשרות להשפיע עליו, שונים מן החיים בשוק החופשי. עיתונאים אמיתיים מתרגזים לא פעם על אנשי התיקשורת הממלכית, המרימים אף ביהרה מסוימת כלפי עמיתיהם, ושמים עצמם כאריסטוקרטים של התיקשורת. טכילת-האש בזירת החיים האמיתיים בוודאי הועילה להם.

רחוב ראשי אינו כליתקשורת היחיד שהתחיל את דרכו כ"פרויקט" של איליהו וחברות-ענק. בשטח התיקשורת, אני מעז להיגבא כי גם גורלם של שאר מוצרי הגישה הזאת לא יהיה שפיר.

מעצר

בלתי-חוקי

לפני שבועיים פירסם העולם הזה (2411) פרטים על מעצרה של הצלמת-כתבת ענת סרגוסטי, בעת סיקור מאורעות-הדרמים בטולכרם. השבוע שיגר פרקליטנו, עורך-הדין אמנון זיכרני, מיכתב אל המפקח הכללי של המישטרה, ובו גולל את הפרשה.

כתב זיכרני, בין השאר:

ביום כ', 14.11.83 נשלחה מרשתי, ענת סרגוסטי, כתבת-צלמת של העולם הזה, לטולכרם לראיין את מישפחותיהם של שני הצעירים, שנורו למוות בעת פיזור הפגנה שם...

לפתע נשמעו רפיקות עוות על דלת הבית, ומרשתי נקראה לתוצה. פקד שלום עמר ממישטרה-הגבול רדש ממנה להודות, והיא הציגה לו את תעודת-העיתונאי הממשלית שלה.

פקד שלום עמר צעק עליה: "מה את עושה פה? את גורמת לתסיסה במחנה! תסתלקי מפה מייד!" מרשתי ניסתה להסביר לקצין בשקט, שהיא נמצאת במקום לצורך כתבה, וכשתגמור את עבודתה תעזוב את המקום, אך פקד עמר לא רצה לשמוע. הוא הכניס לכיסו את תעודת-העיתונאי שלה, האשים אותה בכך שאיבנה את ההפגנה והתסיסה את הרוחות במחנה, הורה לה לעזוב מייד את המקום ולחכות לו בתחנת-המישטרה של טולכרם. פקד עמר אף סירב להודות לפני מרשתי. אחרי-כך נקראה מרשתי לחקירה. שם האשימה אותה בהשתתפות בהפגנה בלתי-חוקית, תוך ידיעה שההפגנה היא בלתי-חוקית, וטענו שנעצרה בתוך ההפגנה.

לא ניתן לה גם לטלפן למערכת כדי להודיע על ההאשמות הדימוניות נגדה. גם אחרי שגמרה למסור את עדותה, לא ניתן לה לצאת מתחנת-המישטרה או לטלפן. היא חיכתה במקום זמן רב עד שהגורמים הבכירים יחליטו מה לעשות ב"חשודה". רק אחרי שלוש שעות היא שוחררה בערכות של 5000 שקלים — לא לפני שגולקו ממנה טכיעות-אצבעות ודוחים הסרס שהיה במצלמתה. אין ספק שמעצר שרירותי כזה של עיתונאי, בשעת עבודתו, הוא מעשה חמור במיוחד, שאיננו הולם חברה דמוקרטית ונאורה.

בשימוש שרירותי בסמכויות המישטרה יש פגיעה גם בחופש-העיתונות וגם בעקרונות שילטון-החוק. לאור כל האמור לעיל אתה מתבקש לפעול לכיור הפרשה ולמיצוי ההליכים התחייבים עם פקד שלום עמר הנ"ל ואחרים, שיימצאו אחראים לפעולה השרירותית והמבישה.

אורי אבנרי

ק/א י.ק.

קשה לי לומר שאני מצטער על סגירת רשת החינוגים רחוב ראשי, אף שאני מצטער על הסבל שנגרם לעיתונאים הרבים שהתפתו להעמיד את עצמם לרשות עיתונות מסוג זה.

הסכרתי לא פעם שאני רואה בתופעת החינוגים השחתה של הגוף העיתונאי ועיוות אחר המוסדות החשובים ביותר במישטרה הדמוקרטית.

עתה הוכח כי גם מבחינה מעשית אין בסיס לגישה צינית זו למיקצוע העיתונאי.

רחוב ראשי

מבוי סתום

דרכו של עיתון חדש היא, בדרך כלל, זו: לפלוני יש רעיון לעיתון חדש; גישה חדשה לעיתונות (כמו השבועון טיים), זווית חדשה של ראייה (כמו כתבה-עיתון רידרס דייליג'סט), נושא חדש לסיקור (כמו כתבה-עיתון פורצ'ן), פריצה לשטח שהיה אסור (פלייבו, פנטהאוז) ועוד.

הוא מנסה לגייס קצת כסף ומתחיל להוציא את עיתונו לאור. לרוב הוא נכשל, והנסיון נשכח. לפעמים הוא מצליח. לעיתים רחוקות עוד יותר הוא נוחל הצלחה מסחררת — כמו הרגומות שהוכרתי.

אחרי שציבור-הקוראים הוכיח בקיוסקים כי הוא רוצה בעיתון החדש, ותפוצתו גדלה, מגלים גם המפרסמים

העיתון לכל השבוע • העיתון לכל השבוע • העי

הגליון האחרון של "רחוב ראשי" עיתון אינו סבון

עניין בו. ההכנסה מן המודעות מאפשרת להרחיב את העיתון, ויחד עם ההכנסות ממכירת העותקים היא מהווה בסיס כלכלי איתן.

זהו התהליך הטיבעי. הוא משרת את צורכי החברה הדמוקרטית, כי בצורה זו מתחדשת החברה, מתרחב המידע המוגש לה, נפתחים לפניה שיטות-סיקור חדשים. העיתונות משמשת כבואה של החברה המתפתחת.

בארץ נוצר לאחרונה תהליך הפוך, ורחוב ראשי היה הדוגמה הבולטת ביותר — אך לא היחידה — לשיבוש זה.

בראשית היה הכסף. יושבים להם כמה מנהלי-חברות, המשחקים בכסף שאינו שייך להם, ומחליטים "לעשות עסק" בשטח העיתונות.

יוצרים איגוד של כמה חברות-ענק, הנהנות מהטבות במיסים, כדי להוציא בידר עיתון, הדבר תלוי גם באספקטים כלכליים שונים, כגון מאפיינים כלכליים, חשבוניות של מס-הכנסה (קיוון של רווחים בחברות אחרות) ועוד.

לאיליה-כסף אין מס, הנוצר בעצמותיהם, ושאותו הם רוצים להנחיל לציבור. הם אנשים קרים, בעלי-חשבון. הם רוצים להרוויח כסף. נדמה להם שאפשר למכור עיתון כמו סבון או תחתונים.

אחרי שיש הכסף, בונים מינהל. שוכרים משרדים מפוארים, מושיבים עשרות פקידים לנהל את העסק, ממנים מנהלים, סגני-מנהלים ותת-מנהלים.

אחרי-כך, בסוף, שוכרים גם עיתונאים. מפתים עיתונאים לנטוש את עיתונותם, שבהם הם ממלאים תפקידים חשובים או פחות-חשובים, ולעבור לעסק החדש תמורת משכורות מנופחות, תוך הבטחות ארוכות-טווח. הנכונים מסרבים, אחרים מתפתים.

החומר העיתונאי בא לסתום את החורים בין המודעות. מכיוון שהעיתון אינו נמכר בכסף, גם לא חשוב מה יחשבו עליו הקוראים. העיתון אינו, בעצם, אלא הסוואה לעסק. הכוונה היא להדפיס מודעות, ולהעמיד פנים שזה עיתון. לא כל מה שגרפס בחינוגים הוא זבל. עיתונאי טוב נשאר עיתונאי טוב, ומשתלר לעשות עבודה טובה גם במקום כזה. אך כפי שהעיר יאיר קוטלר, שהלך גם הוא לרעות במירעה-ההובל: נאמר לו בפירוש שאסור לפרסם מאמרים העלולים להרגיז את מפרסמי-המודעות, ומכיוון